

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo:
Ljubljana, poštni predal št. 168.

Naslov za telegrame: »Naprej«, Ljubljana.

Čekovni račun št. 13.807.

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Letnik VI., šte. 47.
Četrtkova
»Naprejeva« številka
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo
Kmetško-delavske zveze
Stane letno 60 Din — mesečno 5 Din

Vsem krajevnim organizacijam SSJ in KDZ.

V smislu sklepa pokrajinskega odbora SSJ in KDZ z dne 5. oktobra in seje z dne 13. novembra 1924 sklicujemo

XVI. redni (pokrajinski) strankin
zbor,

ki se bo vršil 25. in 26. decembra 1924 v Ljubljani. (Čas in prostor objavimo naknadno).

Začasni spored razpravljanja:

1. Otvoritev zbora.
2. Verifikacija mandatov.
3. Volitev predsedstva.
4. Določitev dnevnega reda.

Eventualni predlogi posameznih organizacij morajo biti poslani pokrajinskemu tajništvu (na naslov: Ljubljana, p. p. 168) najpozneje do 15. decembra 1924.

Pravica udeležbe (§ 26. organizacijskega pravilnika): Vsaka organizacija, ki je pravilno obračunala za zadnje tri mesece pred dnevom skli-

canja, ima pravico do enega delegata, večje organizacije pa za vsakih 50 članov po enega, pri čemer se ostanki pod 30 ne upoštevajo, 30 ali več članov pa šteje za 50. Število delegatov se računa na temelju povprečnega števila članov zadnjih treh mesecev.

Za vsakega delegata naj bo izvoljen tudi po eden namestnik.

Razen § 26., ki ga objavljamo, opozarjamo na vse določbe organizacijskega pravilnika, posebno pa na §§ 24. do 32.

Potne stroške delegatov morajo plačati organizacije same. Pravico in dolžnost udeležbe imajo tudi vsi člani načelstva, pokrajinskega odbora in kontrole. Odbori posameznih organizacij naj naznanijo imena izvoljenih delegatov ter njihovih namestnikov najpozneje do 15. dec. 1924 pokrajinskemu tajništvu v Ljubljani, da dobe pravočasno delegatske izkaznice. Gostje, ki se prigrasijo pokrajinskemu tajništvu do 15. dec., bodo imeli zagotovljen sedež. Drugi dobe izkaznice za goste na licu mesta, dokler bo zadoščal prostor.

V Ljubljani, dne 20. nov. 1924.

Pokrajinsko tajništvo SSJ in KDZ.

Ivan Cankar:

Vaš tabor je v socializmu!

Ne v strahopetnih besedah, ne v praznih obljubah — temveč jasno in razločno govori socialistična stranka!

Jasno in razločno oznanja, da je odločna in odkrita sovražnica sedanjega reda človeške družbe. Ona oznanja, da je njen poslednji cilj, porušiti v temeljih gnilo zgradbo te gnile družbe, ki izkorišča in izrablja milijone delavnega ljudstva, zato da se bogato redi par stotin ljudi, ki žanjejo, dasi niso sejali. Za delavno ljudstvo ni dandanes država nič drugega, nego žandarm, ki stoji z nasajenim bajonetom pred krivično nakopičenim bogastvom posameznih!

Socialistom očitajo njih obrekovalci, da jemljejo vero delavcem in kmetu. Kako brezvestna laž! Socialistom je vera sveta stvar in zato zahtevajo, da naj je nikar nikdo ne vlačí v posvetne boje! Kristus je rekel: Ti pa, kadar moliš, se zakleni v svoj hram in tvoj Bog te bo slišal! — Ni pa rekel, da pojdi v politični boj in da v imenu vere obrekuješ svojega nasprotnika!

Obrekovalci očitajo socialistom, da so sovražni kmetu. In očitovalec vedo, da lažejo! Desetletja je slepo hodil slovenski kmet za klerikalno stranko, dokler nazadnje ni našel poti v Ameriko in na Nemško! Slovenski kmet in kmetški delavec je dandanes obubošan in obremenjen in spoznal bo, da klerikalna stranka ni delala in ne dela zanj, temveč edino le za nadvlado duhovščine; spoznal pa bo nadalje, da socialistična stranka ni samo stranka mezdni delavcev, temveč vseh trpečih, zatiranih in nesvobodnih.

Obrekovalci trdijo o socialistih, da so sovražni obrtniku. Tistemu obrtniku, ki so mu dosednji prijatelji, krščanski socialci, tako zelo pomagali, da pada zmerom hitreje v proletarstvo! V svojem obubošanju, v svojem strahu pred prihodnostjo bo spoznal proletarski obrtnik, kje je njegova stranka.

Socialistična stranka je stranka vseh delavnih, v svojem delu izrabljanih, nesvobodnih slojev. Ona je stranka malega uradnika, ki je v svojem obstanku tako zaslužjen in nesiguren, v svoji moči tako izrabljan kakor vsak drugi delavec. Ona je stranka učitelja, ki je poleg svoje be-raske plače bolj odvisen, kakor mezdni delavec od svojega delodajalca, kmetški delavec od svojega gospodarja.

Socialistična stranka je edina resnično neodvisna in zato edina resnično močna stranka; ona je stranka zatiranih in zaslužjenih, ona je stranka enakosti in svobode, edina odkrita in zmagesvestna sovražnica vsakega hlapčevstva in vsake neenakosti. Za izsesovalce in izkoriščevalce ni prostora pod njeno streho!

Delavci! Vam ni treba šele kazati, kje je vaš tabor: sami ga boste našli, ker ste si ga sami ustvarili! Vaš tabor je v socialistični stranki!

(Iz Cankarjevega volilnega oklica leta 1907.)

Krepko, Jernej, krepko so mi vtepli v kožo pravo spoznanje, krepko vtepli postavio in zapoved: da je pravica nastvarjena za tiste, ki so jo ustvarili... Največji zaklad je spoznanje, pa če je vtepeno s cepeci!

(Ivan Cankar, »Hlapec Jernej«.)

Lovro Klemenčič:

Preko razkola k združenju org. proletariata.

RAZPAD SOCIALISTIČNE STRANKE DELOVNEGA LJUDSTVA.

a) Taktika enotne fronte.

Ker smo pred volitvami, ko postajajo naenkrat pristaši enotne fronte proletariata tisti, ki so sicer največji prijatelji cepljenja proletarskih organizacij, ne bo odveč, če načelno spregovorimo o taktiki enotne fronte. Saj je to vprašanje, ki zadnja tri leta, odkar imamo več socialističnih frakcij, najbolj zanima naš in tudi svetovni proletarijat.

Vprašanje enotne fronte je taktično vprašanje. Pod taktiko razumemo postopanje organizacije v dnevnih, praktičnih vprašanjih razrednega boja. V akutni revolucionarni situaciji je taktika enaka revolucionarni strategiji, to je načinu bojev organiziranega proletariata proti reakciji in njenim sobojevnikom. Praktično življenje prisili včasih proletarijat, da menja taktiko oziroma strategijo. Vendar so izvestni principi, na katere pri menjavi taktike nikakor ne smemo pozabiti.

Proletarska taktika se samo zato, ker izvira iz socialističnih principov, temeljito razlikuje od buržuazne, kapitalistične taktike.

Proletarska taktika mora biti predvsem poštena, odkrita in pravična, ker je taktika razreda, ki se bori za pošteno, odkrito in pravično boljše človeško družbo, ker je taktika razreda, ki je krivično izkoriščan, zvito postrašen in nepošteno varan.

Kapitalistična taktika pa že zaradi tega ne more biti ista, ker je taktika razreda, ki brani reakcionarni sistem, ki izkorišča in tlačí, zatira in eksploatira narode in druge razrede. Zato mora biti kapitalistična taktika tajna, za zeleno mizo, a proletarska javna, ljudstvu dostopna, nikomur skrita.

Načelo javnosti, eden izmed osnovnih principov proletarskega razreda in njegovega boja, se mora tudi v taktičnih vprašanjih dosledno izvajati.

Proletarska taktika se ne sme nikoli posluževati laži, ker ima laž kratke noge, proletarski razred se pa bori za boljše in lepšo bodočnost vseh generacij. Buržuazija se poslužuje v svoji taktiki največkrat laži, ker more samo z lažjo zakriti izkoriščanje in zatiranje delavskega razreda.

To je treba omeniti že radi tega, ker skrajno levičarsko in skrajno desničarsko razpoloženo delavstvo (pravzaprav le voditelji) misli enako kakor buržuazija: da namen posvečuje sredstva in da je dovoljeno posluževati se tudi laži proti svojemu nasprotniku.

Stranke torej, ki hočejo biti proletarske, morajo imeti vedno javno, odkrito in pošteno taktiko, posebno pa še v primeru enotne fronte proletariata, to je tedaj, kadar imamo opraviti z organizacijami, ki so sestavljene iz proletarskih in njemu sorodnih slojev. Ker je proletarijat danes razcepljen v več frakcij, a buržuazija nastopa proti njemu ofenzivno, je samo po sebi umevno, da se je v mnogih slučajih pokazala potreba nastopati

Stane mesečno Din 25.—
za inozemstvo Din 35.—

Oglasi:

Prostor 1×55 mm 60 par. Mali oglasi: beseda 60 par, najmanj 5 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

enotno navzlic neenotnosti organizacij.

Razlikujemo torej organizacijsko enotno fronto, to je združenje več organizacij v eno samo in pa akcijsko enotno fronto, to je enotna akcija več organizacij.

Socialisti in komunisti razmišljajo o tem. Eni smatrajo za dovoljeno samo akcijsko enotno fronto — da se izrazim po njihovo — a ne tudi organizacijsko. Drugi smatrajo za dobro samo enotno fronto v strokovnih vprašanjih in akcijah. Tretji smatrajo, da tudi pri volitvah enotna akcija ni dopustna. Četrti so prepričani, da ni dopusten nastop z malomeščanskimi oportunisti. Itd. Kolikor frakcij, veliko mišljenj!

Za marksiste, za socialiste, ki poznajo osnovne pojme socializma, je jasno, da je vedno pravilno, da se združi več strank v eno, če to združenje dvigne revolucionarno socialno zavednost vseh organizacij, a da je vsako združenje, ki škoduje revolucionarni socialni zavednosti — korak nazaj!

Za primer: če bi se hoteli združiti narodni socialci z nami, a zahtevali od nas, da popustimo republikansko mišljenje in sprejmemo njihovo monarhistično, (ki ga kažejo v javnosti,) potem bi nobeden od nas ne bil za tako združenje, ker bi tako združenje pomenilo skok nazaj v srednji vek. Če se pa izjavijo narodni socialci za republikansko obliko vlade, za načelo javnosti, za internacionalno solidarnost delavskega razreda, na kratko: za vse one točke našega programa, ki so progresivne, revolucionarne ter pristanejo tudi na pravilnik, ki mora biti garancija, da se program izvršuje — potem ni nikogar med nami, ki bi bil proti združenju z njimi celo v organizacijsko enotno fronto, ker bi tako združenje pomenilo velik korak naprej za pristaše narodno-socialne stranke, ker bi to bilo dviganje, revolucioniranje proletarske zavednosti.

Organizacijsko enotno fronto napravi torej proletarijat samo tedaj, ko so dane garancije, da bo to dviganje, revolucioniranje proletarske zavednosti.

Prav tako je tudi z akcijsko enotno fronto. Če so dane garancije, da se z združenjem v kakršnikoli akciji dveh ali več proletarskih frakcij ta akcija izvrši pravilnejše, revolucionarnejše, to je, da dviga zavednost, potem mora biti vsak marksist za tako enotno akcijo.

Volitve so ena izmed najvažnejših akcij množic. Volitve so lahko orodje buržuazije za poneumnjevanje množic, za zaslepljenje njihove zavednosti potom demagogije, laži, korupcije in drugih buržuaznih volilnih metod. Buržuazija namreč ne želi napredka ljudske zavednosti, ker se boji, da bi ljudstvo spregledalo, kako ga izkoriščajo in zatirajo.

Vsi vemo, da bi tisti trenutek, ko bi ljudske množice spregledale izkoriščevalni in zatiralni sistem kapitali-

* Tako pravimo mi: vera brez del je mrlva! Op. uredn.

stov, bil konec kapitalističnega vladanja.

Kapitalistom je torej glavno, da dobe čim več glasov in mandatov in da čimbolj zakrijejo svoje izkoriščevalne namene.

Če nam torej druge frakcije predlagajo enotno akcijsko proletarsko fronto, jim morajo zavedni marksisti tako-le odgovoriti:

Da, mi smo pripravljeni za enotno volilno fronto z vami, ali ta akcija ne sme biti korak nazaj, ne sme služiti poneumnjevanju ljudstva, temveč dviganju ljudske zavednosti, biti mora revolucionarna. Ni njen namen, da vlovimo čim več mandatov, temveč njen namen je, da dvignemo proletarsko zavednost čim više. Zato mora biti ta akcija iskrena, poštena, odkrita. Ljudstvu se mora povedati popolna resnica!

Krščanski socialci morajo ljudstvu povedati, da je vsa njihova klerikalna hierarhija najmočnejši steber kapitalizma. Narodni socialci morajo ljudstvu priznati, da ravno največji centralisti in zatiraleci narodnosti najbolj poudarjajo narodnost, da pod to lepo krinko lažje narode zatirajo in ljudstvo izkoriščajo.

Korunovci morajo odkrito povedati ljudstvu, da so si prisvojili proletarski tiskarni proti volji delavstva, da so s tem oropali proletariatu močni trdnjavi, da so pripravljene dati te trdnjave nazaj delavskim organizacijam in da so pripravljene držati se sklepov kongresa, za katere so sami glasovali.

Levičarji morajo odkrito priznati, da je njihova taktika pod rešetom v skupnosti s policijskimi agenti otročja in da je delavstvu prinesla mnogo škode. Ne revolucionarno kričanje in prazne fraze, temveč dviganje revolucionarne zavednosti potom organizacijskega dela, ne laž, zahrbtnost in prevara, temveč resnica, odkritost in poštenje so sredstva proletarskega boja. Ne diktatura par plačanih agentov nad proletariatom, temveč proletarska demokracija vsega proletarskega razreda!

Vse to pa se mora javno manifestirati. Zato bi bila dolžnost, da vse stranke skličejo svoje kongrese kot najvišje forume ter o tem sklepajo. Ne za zeleno mizo, daleč proč od ljudstva in proletariata, temveč javno na kongresih naj se razpravljajo in odločajo ta vprašanja. Dovolj je že trpkih izkušenj radi usodnih sklepov za ozko zeleno mizo!

Samo na ta način, potem prave proletarske demokracije, je mogoče doseči enotno fronto, ki bi bila korak naprej. Samo na ta način bi taka akcija imela tudi uspeh. Samo za tako akcijo bi bilo splošno navdušenje, samo v taki akciji bi pasivne mase, ki so bile tolikokrat prevarane in ne verujejo nikomur, zopet dobile zaupanje v svojo moč ter se dvignile.

b) Ustanovitev neodvisne delavske stranke v Beogradu.

Kakor sem že zadnjič omenil, je proletariati na Slovenskem z ozirom na zmedo, ki je nastala z razpustitvijo Komunistične stranke Jugoslavije v njenih vrstah, prav kmalu spoznal, da je edini izhod — obnovitev javne delavske stranke. Inicijatorji tega sklepa pa so bili od Moše Pijade in Koste Novakovića proglašeni za separatiste in oportuniste. Ta dva možakarja, ki se nista potrudila, da bi obnovila stike z razočaranimi delavskimi množicami v Srbiji, sta vodila politiko popolnoma individualistično, po kapitalističnem vzorcu.

Šele leto pozneje, ko so bile že volitve razpisane, sta ta dva možakarja in njiju ožji krog naenkrat spremenila mišljenje: seveda so se moške nadejali mandatov. Ne da bi se posvetovali o teh zadevah z zaupniki iz Slovenije, ki so že celo leto pripravljali teren za obnovitev legalne delavske stranke, so čez drn in strn nepremišljeno in nepripravljeno in brez organizacijske zveze z zaupniki vseh revirjev sklicali v Beograd konferenco z dnevnim redom: ustanovitev neodvisne delavske stranke. Za to konferenco smo na Slovenskem zvedeli najprej iz buržuaznih listov ter smo presenečeni mislili, da gre samo za akcijo v Srbiji. Toda dva dni pred konferenco

smo vendar dobili povabilo. A bilo je prepozno. Naši zaupniki so bili večinoma zaposleni v revirjih in niso mogli v tako kratkem času dobiti dopusta, niti denarja za potovanje. Izposodili smo si denar, da je lahko odšel en sam zaupnik na to konferenco. Enoglasno so mu vsi naročili, naj protestira proti takemu načinu sklicanja konference, ki je morala sklepati o enem izmed najvažnejših korakov.

Ko je naš delegat prišel na dan predkonference v Beograd, je bilo zbranih komaj 8 merodajnih zaupnikov in še ti niso mogli zborovati, ker so bili večinoma zaposleni s pisanjem programa, pravilnika in resolucij. Kdor je videl neresnost teh ljudi pri delu, ki bi bilo moralo biti skupno izvršeno vsaj nekaj mesecev prej, samo ta je lahko pravilno presodil delo ustanoviteljev Neodv. del. stranke. Po pravici je našega delegata, ko je videl, kako neresni ljudje imajo v rokah veliko delo proletarskega osvobodjenja, zgrabila opravičena jeza nad takim početjem. Za primer naj samo navedem, da je med razpravo vstopilo par zaupnikov, ki so bili od sklicateljev konference določeni v izvrševalni odbor nove stranke, in so izjavili, da ne sprejmejo tega mesta, ker nimajo pojma o celi zadevi.

Med posvetovanjem se je zvedelo, da je notranji minister prepovedal konferenco, ki bi se imela vršiti drugi dan. Zato je bilo predlagano, da se z advokatskim trikom ustanovi stranka, to je, da se zapisnik napiše, podpiše in objavi.

Naš delegat je opozarjal na neresnost tega početja in na zmedo, ki mora slediti in je v resnici tudi nastala. Toda njemu niti govoriti niso pustili. Par dni potem so bili vsi obupani in brez glave. Ko je naš delegat v tej zmešnjavi obrazložil položaj na Slovenskem in možnost obnovitve proletarske stranke na Slovenskem celo v širšem obsegu, kakor je bila prej, so merodajni zaupniki to popolnoma odobraval.

Večini naših zavednih proletarcev je znano, da se je vršila par dni po razgani konferenci v Beogradu konferenca enotne fronte v Ljubljani v Delavskem domu, na katero so bile povabljene vse delavske organizacije in večje število zaupnikov z dežele.

Inicijatorje te konference so vodili principi o taktiki enotne fronte, kakor je bila prej razložena. Predložen je bil program ter pravilnik Stranke delavnega ljudstva, ki je bil enoglasno sprejet. Izvoljen je bil začasni centralni odbor, ki naj bi obnovil organizacije in izvedel volilne priprave.

Do tu je šlo vse v redu. Ko pa je bila sklicana konferenca za predložitev kandidatnih list, je završalo. Pokazalo se je, da mnogi zaupniki, ki so na papirju sprejeli program in pravilnik, niso bili pripravljeni izvrševati program in pravilnik na delu.

Dr. Lemež ni bil zadovoljen, ker je bil samo namestnik kandidata dr. Perića, čeprav so zaupniki tako predlagali, a odbor potrdil. Žorga je na vsak način hotel biti nosilec liste, namesto strankinega predsednika Makuca, ki je bil predsednik, a Žorga navaden član stranke in čeprav je konferenca predlagala Makuca in ga je odbor po pravilniku potrdil. Želja po mandatu je bila Lemežu in Žorgi svetejša, kakor strankin pravilnik.

Od tajnika so ti »sodrugci« zahtevali, naj dela razloček med člani ne glede na pravilnik. Oni so zahtevali, da se prizna Žorgi in Lemežu, ki nista bila niti v širšem odboru stranke, pravica pred člani širšega in tudi ožjega odbora. Pravilnik jim je bil kos papirja, njihove želje in ambicije pa zakon. Ker ni šlo po njihovem, je šel Žorga v Beograd ter tam povedal vse po svoje. V Beogradu, kjer so se zavedali svoje malomarnosti in svojih napak ter so že slutili veliko polumijo, so z obema rokama sprejeli Žorgovo tolmačenje, niso se pa zmedli za organizacijo. In tako so takoj sklenili na vsak način razbiti, kar je bilo postavljeno z velikim trudom, vztrajnim delom in požrtvovanjem. Sklenili so takrat, ko je organizirani proletariati že vse pripravil za odlo-

čen nastop pri volitvah — da se mora vršiti bojkot volitev na Slovenskem. To je bilo, kakor da je naročeno od radikalov, ki bi pri bojkotu dobili na Slovenskem 2 mandata.

Organizacije in zaupniki stranke delavnega ljudstva so ta diktat beograjske gospode odločno odbili. Kljub temu, da so končno pristali na to, da se udeležimo volitev, so naročili za hrbtnom organizacije svojim agentom, naj sabotirajo volitve in na tihem agitirajo za bojkot.

Tako so se dogajale za pošten proletarski razum neverjetne podlosti. Žorga in par njegovih pristašev so jemali od tajništva denar za stroške agitacijskega potovanja na shode in sestanke, pa so nalašč pustili zbrane proletarce brez poročevalca, nalašč so prihajali na shode prepozno, a po nekod so celo agitirali za bojkot.

O teh in drugih podlostih bi človek lahko napisal knjige. Radi tega tudi pri volitvah ni bilo uspeha.

Vendar je bilo okoli 9000 glasov oddanih na Slovenskem za program stranke delavnega ljudstva, skoraj nič manj, kakor jih je dobila Neodvisna delavska stranka v vsej državi.

Po volitvah pa so s pomočjo beograjske klike in z izrabljanjem avtoritete III. internacionale s pomočjo intrig in laži za hrbtnom centralnega odbora sklicali nekako konferenco, na kateri je bila komaj desetina toliko zaupnikov, kakor na ustanovni konferenci ter so na tej konferenci izvršili puč, to je — kar preprosto so odstranili centralni odbor, tajniku so milostno dovolili 5 minut govora, a so ga tudi med tem 2krat teroristično prekinili in popljuvali in zasramovali pravilnik, za katerega so sami par mesecev prej glasovali.

Inicijatorji tega puča in zanj odgovorni so poleg Lemeža in Žorge tudi odborniki Neodvisne delavske stranke v Beogradu, ki so po svojem delegatu, nekem Cvičiju zloglasnega imena, ta puč odobrili.

V zgodovini delavskega gibanja v vsej Internacionali, podobno sramotno dejanje, ki tepta vsa načela proletarske demokracije, ni zapisano. To poglavje zasluži, da bi bilo objavljeno v posebni knjigi kot sramoten in svarilen zgled. Kaj kmalu so se pokazali uspehi tega puča, teptanje temeljnih socialističnih principov, zahrbtnih intrig in drugih sredstev, ki so se jih pučisti poslužili samo za to, da bi dobili neizvoljeni strankino vodstvo v roke.

Centralni odbor ni imel možnosti boriti se proti taki podlosti, ker so pučisti tudi za to poskrbeli, da je bil glavnim funkcionarjem, tajniku in uredniku lista naložen strankin dolg — 35.000 Din in jim bila s tem odvzeta možnost tiska in svobodnega gibanja.

Izročiti smo jim morali ves strankin aparat, okoli 3000 naročnikov »Delavskih novic« itd. Rudarska organizacija je štela takrat okoli 5000 članov.

V dveh letih so vso s trudom in delom postavljeno zgradbo do tal zrušili, kompromitirali revolucionarno idejo pri vseh poštenih proletarcih ter povzročili našemu proletariatu in Internacionali velikansko škodo.

To dobro je ta puč prinesel: proletariati ima zopet eno skušnjo več in bo toliko trdnjše stal za proletarsko demokracijo, organizacijo ter izvrševanjem pravilnika.

**Ako piješ 'BUDDHA' čaj,
vživaš že na zemlji raj!**

Razno.

r Trboveljski dogodki pred sodiščem. Pretekli teden so v Celju pred sodiščem končali preiskavo in sodno postopanje proti obtoženim delavcem radi znanih dogodkov 1. junija t. l. Obsojenih je bilo več delavcev po zakonu o zaščiti države na več let ječe. Značilno je naslednje: Občutno kaznovani so bili le delavci, ona dva študenta, ki sta s svojimi govorji še bolj razpalila mržnjo do orjunašev, sta odšla z razmeroma nizko kaznijo. Obtoženi orjunaši so bili

še pred razsodbo vsi izpuščeni, brez kazni seveda. V Ljubljani so orjunaškemu glavarju, inž. Kranjcu, napravili temni elementi celo pompozni sprejem z muziko, kričanjem in obhodom po mestu. O, orjunaši so pogumni, kadar jih greje milost in zaščita PPrežima... O bestialnem umoru delavca Fakina so pri razpravi sicer govorili, obtožnica drž. pravdnika — kakor je poročalo »Jutro« — je celo navajala, da so ga imeli orjunaši kot talca zvezanega med razkritjem prapora in da je bil pozneje umorjen, nismo pa zvedeli, kako se je vršila preiskava in do kakšnih rezultatov je prišla. Nad tem se zgražajo tudi klerikalci, ki pa niso storili svoje dolžnosti, ko so bili na vladi. Zakaj se takrat niso pobrigali, da se ugotovi resnica? Hinaveci! A resnica mora priti na dan! — Naša javnost naj presodi, ali ne vodi vse uradno postopanje do omanjanja ljudskega zaupanja v nepristranost sodišč? Poštena javnost mora kljub oprostitvi pred sodiščem orjunaše vendar obsoditi. Ljudje iz tkzv. inteligentnih krogov jih vodijo, ki morajo vedeti, kje so in kaj so Trbovlje in kako so orjunaši med proletariatom slabo znani, da je torej drznost in nevarno izzivanje, če se pokažejo v kraju, kjer jih nihče ne mara. Zakaj pameten človek ne gre na tenek led? In, ali veljajo za orjunaše izredne pravice, da smejo biti oboroženi?

r Kako se zarečejo. Režimski tisk je strašno hud, če mu kdo očita, da je kupljen in predrago plačan. Zlasti »Slov. Narod« je hud, bolj kakor se spodobi za takega starčka, ki se mu na vsak korak pozna miru potrebna starost, čeprav si z nabranim zlatom kupuje injekcije mlade krvi, ker ne ve, da se mlada kri v starem telesu takoj skisa. In tako res ni nič čudnega, če se temu veteranu pri plačani obrambi režima včasih zareče. V soboto je napisal to-le: »Klerikalni tisk... dolži nasprotnike grehov, ki jih nikdar ne more dokazati. Dolži jih celo grehov in dejanj, ki jih še storili niso.« Z drugim stavkom pravi »Narod« nič več in nič manj, kakor to, da je režim grehe, omenjene v prejšnjem stavku, res storil, da jih je pa storil tako prebrisano, da jih ni mogoče dokazati. Mi, ki ne spadamo h klerikalnemu tisku, smo se pri tem spomnili zakona o korupciji, ki so ga klerikalci »hoteli« napraviti, pri čemer so se hvalili, da bodo morali potem vsi korupcionisti povedati, odkod imajo svoje bogastvo. Na ta način bi se dala dokazati tudi najbolj prebrisana korupcija, zato so klerikalci to le »hoteli«. Ker »Narod« ve, da klerikalci od tega »hotenja« ne bodo storili potrebnega koraka k dejanju, zato so za prebrisano storjene grehe nič ne boji. Če bi se pa klerikalci spametovali (ne dr. Gosar, ta se ne bo, pač pa bi se lahko tisti, ki so zadnjič proti njegovi volji vtihtapili v »Pravico« članke proti klerikalnim poslancem) in če bi zahtevali, naj vsak pove, koliko ima in odkod ima, potem bi odzvonilo vsem prebrisanim korupcionistom. Kdor le količkaj misli, bo izprevidel, da se prav nič ne izplača pošiljati mlade ministre v Beograd preganjati korupcijo, njih mlada kri se tam skisa med starci. Treba bo doma razmnožiti organizacije, ki že zdaj zahtevajo od vsakega, naj pove, odkod ima svoje bogastvo. Socialistične organizacije so si s tem pomagale od Kristana, Koruna, Čobala, Prepeluha itd. — Ko bodo backi pri klerikalcih izpregledali, jim ne bo več treba zakona o korupciji...

»Socialistu« naj odgovorim, pravijo prijatelji. Pa se ne bom razburjal, preveč cenim ljubo zdravje in zdi se mi, da sem tudi delavstvu dolžan ceniti ga. Boljše je, če ubogam zdravniška in se ne razburjam, da se ohranim za boje po volitvah, kakor pa da bi hotel z nečloveškim naporom v 2 mesecih prepričati tiste, ki se v 5 letih niso dali. Naša moč je v zavednosti, ne v kartelu tiskarn! — Za zavedne pa niti treba ni odgovarjati, kajti »Socialist« je svojo ostudno notico napisal tako, da vsak pameten človek že iz nje same lahko spozna, da razen ostudnosti ni nič stvarnega zraven, kajti vsa notica govori, kakor da bi

moral ja z dokazati svoje očitke, šele zadnji stavek daje razumeti, da gre za očitke, ki jih je objavil »Socialist«, in da mora torej »Socialist« nastopiti dokaz resnice. Ker sem vložil dve ali tri tožbe proti njemu in to že davno, ne vem, za katero gre, menda to iz »Socialistove« notice tudi ni razvidno (videl je nisem, neki sodrug mi jo je prečital pred tednom). Gotovo pa je, da če sem jaz tožil, bo moral »Socialist« dokazati, kar je pisal. Ta dokaz pa lahko v »Socialistu« nastopi, prostora ima dovolj, če ga je pa premalo, mu ga gg. Prepeluh in Kristan lahko še veliko več dasta, Blasnikova tiskarna ni majhna in napram »Socialistu« ni umazana. Za zavedne je torej jasno, da nisem ušel ali pa se skrili, ko me ni bilo na razpravo v Maribor (tam je bila razprava zato, ker se je takrat »Socialist« še tam tiskal, v Ljudski tiskarni, takrat namreč zveza med strokovnimi in gospodarskimi organizacijami oziroma upravnimi svetniki še ni bila tako popolna). Le moja zmeta in »Socialistova« sreča je torej bila, da sem vlak zamudil, ker sem pozabil računati na bolezen, ki mi ne dopušča hitre hoje — in da mariborski odvetnik mojega tozadavnega telegrama najbrž ni dobil pravočasno (poročila še nimam). Da sicer nimam navade zamujati vlake, kakor zna napraviti Golmajer, to pri »Socialistu« vedo, vedo pa tudi o moji bolezni, saj so že računali z njo in že tudi o pogrebu so govorili — pa ga še ne bo, moram prej še par sestic napisati h knjigi »Socializem in vera«, posebno tisto, ki bo govorila o »Socializmu in koruzi«. Kajti iz koruze znajo alkimisti pri »Socialistu« zlato delati in škoda bi bilo, če bi se taka iznajdba ne sporočila svetu. Z. Bernot.

Op. ur. Za pisavo »Socialista« ni odgovoren Golmajer, tudi Vidmar ne, pač pa gg. Uratnik in dr. Korun. — O Golmajerju samem pa je pred dvema tednoma izrekel svojo sodbo delavski forum, katere »Socialist« seveda ni objavil.

»NAPREJ« KOT DNEVNIK IZHAJA ZACASNO NEREDNO IN VELJA OD 1. DECEMBRA DALJE TOLIKO, KOLIKOR IZIDE ŠTEVILKA.

Zaradi Korenovega puča je »Naprejš«, edini slovenski delavski dnevnik v Jugoslaviji, prenehal kot redni dnevnik in je 4 mesece izhajal le kot tednik (avg. do nov. 1923) in se je le počasi zopet razširjal tako, da je nekaj časa izhajal po dvakrat na teden, nekaj časa po trikrat itd., in šele od maja 1924 smo imeli zopet redni dnevnik — toda v Krškem, kjer še nikdar ni bilo dnevnika in ga najbrž niti ne bo ne več. Med dogovori za zopetno preselitev je nastal Böhmov puč, ki nas je sam na sebi mnogo veljal, ki je pa škodoval zlasti zato, ker je prišel ob takem času (1. avg. je tiskarna v Krškem odpovedala, 1. oktobra je rok potekel, toda šele 5. oktobra je seja pokrajinskega odbora napravila pučo konec). Morali smo iti v precej dražjo tiskarno (seveda korunovci so dali še dražjo ponudbo, da bo proletariat prej v enotni fronti...), pa še ta tiskarna nam tiska le tednik, doslej se je le en teden potrudila tiskati nam dvakrat na teden. Naročniki gotovo s tem niso zadovoljni in v blagajni se to pozna. Če bi tiskarna začela jutri tiskati dnevno, bi blagajna ne zmagala tega! Pa v volilnem boju smo. Zato smo prisiljeni izpremeniti stalno naročnino v nestalno in določiti, da bo veljal »Naprejš« od 1. decembra dalje toliko, kolikor številki izide v mesecu, za številko na štirih straneh 1.50, na dveh straneh pa 1 Din.

ENOTNA FRONTA.

Kakor nas drugače vsi napadajo, da nas nič ni, da nismo internacionalno priznani itd., nas vendar najdejo še tudi najhujši napadalci, kadar gre za enotno fronto. Bogeve, kaj poreče internacionala, ko bo zvedela, da so tisti »priznani« socialisti v Jugoslaviji iskali pot za enoten nastop s »socialisti«, ki o mednarodnosti nad narodnostjo nič ne marajo vedeti, in s takimi socialisti, ki se sicer svoje mednarodnosti zavedajo, vendar pa niso od internacionale priznani. Pa naj si bo karkoli. Mi se zavedamo, da je

socialistični program proti vsakemu kompromisu. Nad priznanim socializmom naj pa sodi internacionala, glavni odbor v Beogradu in javnost sama. Pojdimo k faktom. Enotna fronta vleče. Narodni socialisti so tudi nas prvi povabili k pogajanju za skupni nastop pod firmo »Socialistični delavski blok« ali »Delavski blok«, tako nekako. Prva seja se je vršila 25. novembra. Navzoči so bili Deržič, Ambrožič, Juvan in Rupnik za NSS, dr. Korun in Svetek za SPJ, Kobler in Hlebec za Neodvisno delavsko stranko in ss. J. Pastorek in Veselko za SSJ in KDZ.

Naša dva sodruga sta seveda nastopala brez vsakega mandata kot člana stranke in z izrečnim poudarkom, da smatrata navzočnost za potrebno zaradi informacije, da pa more sklepati o enotnem nastopu pri volitvah edino le strankin zbor. Debate so bile burne in se o priliki še povrnemo k njim. Na drugi seja, 29. novembra, so zlasti Korunovci zahtevali obvezno izjavo od nas, da se moramo do 7. t. m. definitivno odločiti. Naša izjava, da do kongresa 25. in 26. ne moremo izjaviti nič obveznega ter da naj le oni po svojih vidikih sklepajo in razpravljajo, jim ni zadostovala. Tako se je zgodilo, da je šla na tretji seja dne 1. decembra enotna fronta v nič, pa to še ni gotovo...

Dne 3. decembra se je zopet vršila seja brez neodvisnih. Tudi nas ni bilo tam, predvsem zato, ker smo dobili vabilo prepozno in tudi zato, ker se nam zdi vse skupaj precej brezpomembno. Vzrokov je več. O vseh bomo še govorili.

Po naših organizacijah (do zdaj se je pa še samo šostanjska oglasila, Celje in Brežice so nam dale sluti podobne veterček) krožijo na posameznike okrožnice, ki jih pošilja Korunova partija z gorečimi pozivi na enoten nastop. Značilno je pa zlasti to, da v tej okrožnici omenjajo, da »naše vodstvo nikakor ne mara nič slišati o zedinjenju« itd. To pišejo gospodje prej, nego so tajništvo poslali dopis s pozivom na enotno fronto. Če misli kdo, da je to odkritosrčna želja po enotnem nastopu, se vara. Brez organizacijskega edinstva ni uspehov v volilnem boju. Poslanci brez organizacij so nam že in nam še bodo škodovali, če bodo izvoljeni brez organizacijskega sodelovanja. Zato organizirajmo in v organizacijah bomo vzgajali ljudstvo in dvignili stranko tudi do parlamentarnih uspehov. Sicer je pa danes reakcija taka, da bi bilo upravičeno misliti na geslo: delavci vkup!... Toda tudi tak enoten nastop lahko zagovarjamo samo tedaj, če bomo imeli listo, na kateri bodo imena pravih proletarcev, ročnih in duševnih. Imena mož, ki s svojim delom še nikdar niso oškodovali delavskega gibanja. Ljudi, kakor so Brandner in Deržič, ki sta glasovala za »Obznanje«, Kristan, dr. Korun, Uratnik, Čobal, Svetek, Kocmur, dr. Perič itd., ki so ofrnali delavski pokret za dve tiskarni, ki so v kartelih s kapitalisti itd. itd., takih ljudi naša stranka ne more priporočati svojim

Zato predlagamo vsem enotnofrontarjem: Postavite kandidate, ki zanje veste, da niso nikdar škodovali delavstvu, postavite jih javno, da bodo tudi naši in drugi delavci lahko povedali, da so to res moške na svojem mestu. Ta pravica bo ostala seveda tudi vam za naše kandidate. Odločite se! Naš kongres bo najpoznejši, zato izvršite svoje delo prej, da bo naš strankin zbor lahko končno veljavno sklepal, če lahko sprejmo vaše kandidate. Razmišljajte o tem v organizacijah delavci sami med seboj!

Toda kakor poslanci brez organizacij za delavstvo nimajo pomena, (naša stranka ima že izkušnje), tako tudi poslanci brez tiskarne ne bi mogli pomagati. Res bi n. pr. 10 poslancev, če bi bili poštenjaki, lahko dali stranki tiskarno, toda imeli bi zato ta vpliv v stranki, da bi se o demokraciji ne dalo več govoriti.

Milijon in milijon ni eno in isto, ampak je velika razlika, ali ga je zbralo 10 ljudi, vsak po stotico ali pa 10.000 ljudi vsak po 100. V naši stranki bi moral dati vsak član 1000 dinarjev, pa bi imeli tiskarno, ki bi

je nam ne mogla vzeti nobena diplomacija.

Razmišljajte med seboj, delavci, kaj bi pomenilo, če bi res vložil vsak član 1% svojega zaslužka kot hranilno vlogo »Sloge«.

CLOVEK, NE JEZI SE!

slabo uro, kajti za mal denar dobiš pri slavnostni tvrdki ur. H. SUTTNER v LJUBLJANI št. 990 prvovrstno, zanesljivo in dobro uro, s čvrstim in preciznim ustrojem. Isto tako lepo in moderno zlatino in srebrno po umerjenih cenah. Z urami znamke »IKO« je firma Suttner dosegla svetovni glas! Zahtevajte cenik!

NEMIRI NA LJUBLJANSKI UNIVERZI.

Jugoslovanski minister prosvete z instinkti avstrijskega »feldvebelja«, Pribečević, je pred par dnevi posegel tudi v zakonito garantirano avtonomijo univerz. Upokojil je čisto samolastno 4 zagrebške univerzitetne profesorje, ker so nastopali javno kot republikanci. Razumljivo je, da je to nekulturno dejanje zbudilo ogorčenje vseh, ki jim oblast in materialna premoč še ni nobeno opravičilo za lopovščine. Del zagrebške akademske mladine je protestiral in napovedal protestni štrajk. Prišlo je do nemirov z dijaki, ki se navdušujejo za Pribečevića. Celo del ljubljanskih akademikov se je zbudil iz svojega duševnega mrtvila in 3. t. m. popoldne s protestnim zborovanjem pokazal svojo solidarnost z zagrebškimi visokošolci. Tudi tu pa so Žerjavovci motili zborovanje. Prišlo je do pretepa in univ. tajnik je v rektorjevem imenu moral prepovedati nadaljno zborovanje na univerzi. Nato so akademiki nadaljevali zborovanje v Akad. domu in sklenili zadevne protestne resolucije in simpatijski štrajk. To je prav! Tole pa je treba vendarle povedati pri tej priliki: akademiki bi morali skrbno čuvati akademsko svobodo pred vsakim napadom vedno in povsod.

Varovati bi morali svobodo in čast univerze iz lastne iniciative in ne šele na migljaj te ali one stranke!

Jugosloveni govore o zakonitosti tega Pribečevićevega dejanja. No, mi, ki vemo, da je kultura v človeku, ali pa je ni, vemo tudi, da se z »zakonitostjo« morejo zagovarjati tudi najstrašnejše lopovščine. Odvisno je vse od tega, kdo zakone daje in tolmači.

Kaj bodo storili vseučiliški profesorji? Ali bodo imeli toliko poguma in toliko nadrežimske širokosti, da bodo primerno odgovorili na ta nezasišani napad na njihovo svobodo? O, pri nas je to vprašanje potrebno! Človeku se stidi.

Iz stranke.

s Ljubljana. Kraj. pol. organizacija SSJ v Ljubljani sklicuje svoj redni letni občni zbor v soboto, dne 13. decembra 1924 v prostorih gostilne pri Mraku, Rimska cesta. Dnevni red: 1. poročilo funkcionarjev; 2. volitev delegata za kongres; 3. razno. — Udeležba vseh članov — dolžnost! — Odbor.

s Store. Občni zbor kraj. pol. organizacije bo v nedeljo, dne 14. decembra 1924 ob 8. uri zjutraj v gostilni g. Krevla. Dnevni red: 1. poročilo funkcionarjev; 2. volitev novega odbora; 3. volitev delegata za strankin kongres; 4. razno. Vsi člani naj se obnege zbora točno udeležijo. Sprejemali se bodo tudi novi člani.

VOLILNI SKLAD.

Zadnji izkaz Din 30.—
2. Stanko Tomšič, D. M. v Polju Din 20.—
3. Fr. Kosec, Ljubljana Din 2.—
4. K. Kisovec, Ljubljana Din 29.25
5. Lovro Klemenčič, Novo mesto Din 25.—
Nabrano na članskem sestanku SSJ in KDZ Velenje-Škale 30. XI.:

6. Martin Pistotnik	Din 5.—
7. Jakob Sevnčnikar	Din 3.—
8. Rafael Kolar	Din 5.—
9. Jože Mulej	Din 3.—
10. Miha Leskošek	Din 5.—
11. Anton Mravljak ml.	Din 3.—
12. Anton Herlah	Din 10.—
13. Franc Obu 1.	Din 10.—
14. Ivan Tamšek	Din 5.—
15. Franc Glažer	Din 10.—
16. Hinko Marn	Din 5.—
17. Jože Koželj	Din 5.—
18. Andrej Martinšek	Din 20.—
19. Franc Znoj	Din 5.—
20. Anton Mravlak	Din 5.—
21. Jože Rednak I.	Din 5.—
22. Jože Rednak II.	Din 5.—
23. Miroslav Pevec	Din 20.—
24. Rudolf Špendal	Din 21.—

Od 1. nov. do 4. dec. 1924 Din 256.25

JESENICE.

O Tonetu in še kaj. Papir je potrepežljiv, pravijo ljudje, ampak res je le nasprotno. Pa kaj hočeš, če poje »Konsument« svojo kramarsko pesem o sloviti zmagi A. Kristana na Jesenicah in ga pri tem spremlja še z naročenimi akordnimi krilaticami »Socialist«, potem mora že biti res, da so takozvani bernotovci končali na Jesenicah. Nerodno je le to, da imajo ti salamenski bernotovci še vedno obstoječo organizacijo na Jesenicah, čeprav res ni tako velika, živa pa je in delavna in verjetno je, da bo kmalu res podelala, pa le s kristanovci, katerih je menda veliko, saj je to močno fronto sam »Socialist« izdal v zadnji številki, ko je pel slavo Kristanovi zmagi na Jesenicah. Tiskarski škrat pa ima posebno veselje nad »Socialistom« in mi ga pa prav sovražimo, ker je izpusil poročilo o organiziranih kristanovcih in svetkovcih, odnosno poročilo o njihovi močni krajevni organizaciji na Jesenicah. Poštenim ljudem se ni treba bati policije, zato naj tiskarski škrat to kar objavi, kajti kdor je pod okriljem kraljevega zaupnika, se mu pa ja ni treba česa bati. No, mi, ne bodi-nastreba, objavljamo svoje krdece javno, seveda »Socialist« se s tem ne mara baviti, ker bi mu potem ne preostajalo prostora za druge budalosti. Pa ta »Socialist« je čuden ptič, zelo sličen zmagu pred Katoliško tiskarno, zobe pa perutnice pa tiste noge, o jej, pa še to nič ni, pa tisti rep... Čudna pošast, ampak kakšen kontrast, glas ima pa neverjetno prijeten, seveda je precej razlike, kdo mu dingira. Če mu namigava takte dr. Korun, potem kaže sliko z A. Kristanom v žrelu, da je groza in veselje, če pa te posle opravlja kak nebodineroda dr. Likar, pa spusti iz žrela A. Kristana in boža z repom, med tem pa cmoka in požira bernotovce drugega za drugim, joj, kar mraz gre po kosteh... od smeha. Ta navidezno nevarni konkurent klerikalnega zmaja potrebuje seveda tudi zadostne hrane in ker je za njegove lastnike nevarno, da v pomanjkanju požre njih same, si hočejo pomagati na ta način, da lovijo po pokrajini kolone, ki naj bodo za vabo za lint-vern-futer. Tako je prejel dopis tudi naš s. Jeram, v katerem se vabijo vsi sodrugi naše krajevalne organizacije v enotno fronto s poudarkom, da vodstvo SSJ ne mara niti slišati o zedinjenju in da razbija vse in še to, kar je ostalo, pozneje pa je prejelo dopis tudi pokrajinsko tajništvo, torej tajništvo tega vodstva, s pozivom v enotno fronto... zato, ker je menda zmag lačen, da nas za volitve v parlament par tisoč požre, za obresti pa izpljuje par poslancev, ki naj bi šli potem preganjat -šiča, -viča, -diča in mačka v Beograd. Stvar je sicer resna, ampak res je, da nam ni treba, da bi nas požirali klerikalni in laži-socialistični kristanovski zmaji. Če hoče delavstvo res kaj doseči, naj se združi v enotno organizacijo na enotnem programu in pravilniku, ki je smrten recept za vse zmaje, tako ljubljanske kakor zagrebške in beograjske. Navivno je, kdor misli s tako nizkotno politiko, kakor jo uganjajo gg. okrog »Socialista«, doseči sporazum delavstva z A. Kristanom in njegovimi trabanti Svetki, Koruni i. dr. Nas ta zmaji, ki spada v muzej, ne straši več, čeprav ga g. A. Kristan jaha sem in

tja, spoznal pa je, da je na Gorenjsko celo nevarno prihajati z njim, kjer žive ljudje v veri, da je tudi zmaja premagal junak. — Ob vsem tem se spomnimo še na dvoboj Svetka z dr. Lemežem, kateremu je dejal nekoč na shodu na Jesenicah: »Ko smo videli, kaj dela A. Kristan in ko smo ga videli v rdečem avtu, smo se obrnili v stran in rekli, fuj, tak socializem, fuj, A. Kristan, in ko smo videli vas, dr. Lemež, ko ste se vozili pri ljubljanskih občinskih volitvah pod firmo

zveze delovnega ljudstva skupno s klerikalci, (takrat je Svetek napisal v »Napreju«: »Megla je zmagala!«), smo prav tako rekli: fuj, tak komunizem, fuj, dr. Lemež!« Pred kratkim pa so videli Jeseničani Svetka v avtomobilu na potu na volilno kampanjo, pardon, šel je na »zadružne tečaje«, in Svetek si prav lahko tolmači, kaj je za njim čisto logično sledilo. Za danes končamo, po potrebi se bomo pa k stvari še povrnili, ker nas je k sreči še nekaj ostalo, kar se lahko

razvidi v tabeli v zadnjem »Lj. glasu«, kot triumf pa naj stori to še »Socialist« s svojimi...!? To bi nas znalo res združiti! Glede tistega glasovanja na Kristanovem predavanju na Jesenicah pa bodi omenjeno ponovno, da ne bodo sodrugi, ki so čitali »Konsumenta« in »Socialista«, nasedli lažem, da ni res, da so samo trije glasovali proti črnim fondom, temveč je res, da je glasovala zanje komaj polovica navzočih in še ti večinoma le radi tega, ker je g. Kristan prav prefri-

gano zavito naglo zahteval odglasovanje brez debate. Pa še tisti, ki so glasovali, so se po spoznanju branili, da niso glasovali za kaj takega in so to tajili. S tem smo pa s to stvarjo tudi končali. Pika.

Lastnik: »Sloga«, r. z. z o. p.
Izdajatelj in odgovorni urednik:
Zvonimir Bernot
(v imenu pokr. odbora SSJ in KDZ.)
Tisk tiskarne »Merkur« v Ljubljani.
6. XII. 1924. — 2900.

Samo na 1 besedo!

in sicer na varšveno znamko »Elsa« moramo paziti, če nam je za najboljši MILO LEPOTE IN ZDRAVJA. To se edino le FELLERJEVA MILA V OBLIKI STEKLENIC Z ZNAMKO »ELSA«, s katerimi umivali se je pravi užitek! Nežna, dobra, čista, zelo peneča, diskretna vonja v 5 različnih vrstah!

ELSA-LILIJINO-MLEČNO MILO prvovrstno cvetlično milo, stori kožo mehko in nežno.

ELSA-GLICERINOVO MILO, vpliva izrečno na roke, ki trpe radi dela in mraza.

ELSA-BORAKSOVO milo je najpriljubljenejše sredstvo za odstranjenje fatalnih peg, priščeve itd.

ELSA-KATRANOVO MILO za lase in glavo.

Končno ELSA-MILO ZA BRITJE, posebno fine vrste.

ZA POIZKUS 5 kosov Elsa-mila v obliki steklenic, z zavojnico in poštnino 52 dinarjev, toda le tedaj, če se pošlje denar vnaprej. Po povzetju 10 dinarjev več, torej 62 dinarjev. Naročila nasloviti na:

EUGEN V. FELLER, lekarnar
V Stubič Donji, Elsatrg 252, Hrvatska.

Proletarci!

Gostilne in kavarne,
ki nočejo vašega lista,
najbrže tudi vašega
denarja ne marajo.

Ustrezite jim!

18 let priznane kapsule „LARUCIN“

(odobrene od ministrstva za
narodno zdravje) zdravijo naj-
sigurnejše gnojno kapavico
(triper) in boleznj mokril.
Škatlja 20 Din v vseh lekarnah.
Direktno: Apoteka BLUM,
Subotica.

Ribje olje

medicinsko, norveško sveže
v zalogi

Drogerija ANTON KANC,
sinova Ljubljana, Židovska
ulica 1.

Razpošilja tudi po poštnem
povzetju.

Steklenica po 9 in 12 Din.

NAŠI IZDELKI:

Dvojnoslada ržena ŽIKA
v rdečih zavitkih,

Dvojnoslada ječmenova ŽIKA
v modrih zavitkih,

Slajena ječmenova ŽIKA
v zelenih zavitkih

so najboljši!

Zahtevajte le Žiko!

Najboljši šivalni stroj

ie edino le

Grietzner in

Pouk v vezenju brez-
plačno.

Večletna garancija.
Popravljeni na razpolago

Adler za rod-
binsko in obrtno
rabo vseh opremah

Josip Petelinc, Ljubljana (blizu Prešernovega spomenika)

Zadruga pozor!

PERHAVEC & VALJAK

Tovarna za izdelovanje likerjev, desert vin in sirupov
d. z o. z.

Maribor.

IZDELUJEMO TOČASNO:

Charitouse

Benediktinec

Alaš-kimovec

Jajčji konjak

Vanilija

Grenčak (želodčni liker)

Vermouth

Marsala

Marsaletta

Malinov sok

Punč

Rum

Medic konjak

Naši likerji, fina vina in sirupi so samo prisni, prvovrstni izdelki, iz najfinejših zelišč izdelani in prekašajo vsako tu- in inozemsko konkurenco.

ZAHTEVAJTE NAŠ CENIK!

NAŠIM RODBINAM

priporočamo
našo pravo domačo
KOLINSKO
cikorijo,
izvrsten pridelek za kavo.

Bolni na pljučih.

Tisoče ozdravljenih!

Zahlevajte takoj knjigo o moji novi umetnosti zdravljenja, ki je že mnoge rešila. Ona pomaga pri vsakem načinu življenja, da se bolezen hitro premaga. Nočno potenje in kašelj prestane, telesna tešina se poveča, ter po splošnem poopnjenju olajša bolečine.

Resni moške

zdravniške znanosti potrjujejo prednost moje metode, ter jo radi priporočajo. Čimprej začnete z mojim načinom prehranjenja, tem boljše bo vaše zdravje.

Popolnoma zastoj
doblite mojo knjigo, iz katere boste izčrpali mnogo koristnega znanja, ker bo moj zaloznik izdal vsega skupaj samo

10.000 kom. zastoj
in razposlal, pišite takoj, da se boste mogli tudi vi prištevati krogu srečnih dobitnikov te knjige.

Naslov: **AUGUST MÄRZKE**
Berlin-Wilmersdorf
Bruchsalerstraße 5 Abtl. 868.

Zimske suknje

v vseh modernih oblikah iz češkega in angleškega blaga priporoča po jako zmernih cenah

A. KUNČ, LJUBLJANA

Gospodska ulica št. 7.

JOHAN
se dobi v vseh
specerijskih prodajalnah

Ni Vam več potrebno

godrnjati radi draginje, ker sedaj lahko dobite vse vrste blaga za obleke in perilo pri trdki

I. N. ŠOŠTARIČ, MARIBOR,
ALEKSANDROVA CESTA 13

po zelo znižani ceni

na pr. sukno po 60—, 70—, 90—, 100— Din itd., platno po Din. 11—, 14—, 16—, 20— itd., izgotovljene srajce Din. 44—, 50—, 56— itd., spodnje hlače po Din. 32—, 34—, 40— itd., izgotovljene obleke, in drugo za vsako ceno. Železničarji dobijo blago tudi na obroke.

Trajne vrednosti

ostanejo vedno darila iz zlata in srebra, ker obdrže še po proteku mnogih let svojo prvotno vrednost. Ure, verižice, prstani, zapestnice kakor tudi vsakovrstna zlatina in srebrnina, nakili in predmeti za dnevno uporabo, v najlepši in najboljši kakovosti dobi se dobro in poceni pri trdki Suttner — Zahlevajte divno ilustrirani cenik, za katerega je treba poslati samo 2 dinarja na:

Odpošiljalnico ur H. Suttner
Ljubljana štev. 990 (Slovenija.)

Za udobnost odjemalcev se morejo za nadopolnitev paketa primolati tudi dobre in fina Elsa-mila lepote in drugi kosmetični preparati lekarnarja Fellerja.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Gosposvetska cesta 2

priporočajo svojo bogato zalogo:

Pisalnih strojev „Adler“ in „Urania“.

Šivalnih strojev
za rodbino in obrt.

Voznih koles

Styria - Dürkop - Orožno kolo (Waffenrad).

Ceniki zastoj in franko.

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana — Frančiškanska ulica štev. 6
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine

za šole, županstva in urade, najmodernejše plakate in vabila za veselice, letne zaključke. Najmodernejša uredba za tiskanje časopisov, knjig, brošur itd.

STEREOTIPIJA **LITOGRAFIJA**